

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА**

**Навчально-науковий педагогічний інститут
імені В. О. Сухомлинського**

Кафедра фізичної культури та спорту

«Допущений до захисту»

Завідувач кафедри

В. М. Лелека

«25» червня 2026 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»
на тему: «ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

Виконала: студентка групи 4831з

Даровських Т.О.

Керівник роботи:

доктор наук з фізичного
виховання та спорту, професор

Лісенчук Г.А.

Миколаїв – 2026 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Навчально-науковий педагогічний інститут
імені В.О. Сухомлинського

Кафедра фізичної культури та спорту
Спеціальність 014.11 Середня освіта (Фізична культура)
Освітня програма «Середня освіта (Фізична культура)»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Гарант освітньої програми
 В.М. Лелека

«25» вересня 2025 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

ДАРОВСЬКИХ Т.О.

1. Тема роботи: «Професійна діяльність учителя фізичної культури в умовах нової української школи: виклики та перспективи»

Керівник роботи Лісенчук Геннадій Анатолійович, доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор

Затверджені наказом ректора №386-УЧ від «04» червня 2026 року.

1. Термін подання роботи: червень 2026 р.

Вихідні дані по роботі: кваліфікаційна робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків.

2. Перелік питань, що належать до розробки (найменування розділів): розкрити основні питання теми через: теоретико-методологічні основи професійної діяльності вчителя фізичної культури; поняття та структура професійної діяльності педагога; особливості професійної діяльності вчителя фізичної культури; вимоги до професійної компетентності вчителя фізичної культури згідно з Державним стандартом НУШ; сучасні

тенденції розвитку фізичного виховання в умовах реформування освіти; організаційно-педагогічні аспекти професійної діяльності вчителя фізичної культури в умовах НУШ; педагогічна майстерність як основа успішної діяльності вчителя фізичної культури; компетентнісний підхід у викладанні фізичної культури: цілі, методи, результати інтеграція здоров'язберезувальних та інноваційних технологій у фізичне виховання; особливості співпраці вчителя фізичної культури з учнями, батьками та колегами в умовах НУШ; практичне дослідження професійної діяльності вчителя фізичної культури в умовах НУШ; організацію та методику проведення дослідження; аналіз рівня сформованості професійних компетентностей у вчителів фізичної культури; визначення основних викликів, з якими стикаються педагоги у впровадженні вимог НУШ; напрями удосконалення професійної діяльності вчителя фізичної культури в сучасній школі; розробку методичних рекомендацій щодо підвищення ефективності професійної діяльності.

3. Перелік презентаційних матеріалів, виконаний в програмі Power Point.

4. Дата видачі завдання 25 вересня 2025 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Номер	Назва етапів роботи	Терміни виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вивчення літературних джерел з предмету дослідження	Вересень 2025	виконано
2.	Складання розгорнутого плану кваліфікаційної роботи та ознайомлення керівника з планом кваліфікаційної роботи	Вересень 2025	виконано
3.	Підготовка розділу 1 Теоретико-методологічні основи професійної діяльності вчителя фізичної культури	Жовтень-грудень 2025	виконано
4.	Підготовка розділу 2 Організаційно-педагогічні аспекти професійної діяльності вчителя фізичної культури в умовах нуш	Січень-лютий 2026	виконано
5.	Підготовка розділу 3 Практичне дослідження професійної діяльності вчителя фізичної культури в умовах нуш	Березень-квітень 2026	виконано
6.	Проаналізувати результати дослідження та сформулювати висновки Визначити перспективи подальших досліджень	Квітень 2026	виконано
7.	Апробація дослідження у вигляді тез	Травень 2026	виконано
8.	Оформлення кваліфікаційної роботи	Травень 2026	виконано
9.	Передача кваліфікаційної роботи рецензенту для рецензування	Червень 2026	виконано
10.	Передача кваліфікаційної роботи науковому керівнику для написання відгуку	Червень 2026	виконано
11.	Підготовка доповіді у вигляді презентації	Червень 2026	виконано
12.	Попередній захист кваліфікаційної роботи	Травень 2026	виконано
13.	Захист кваліфікаційної роботи	Червень 2026	виконано

Студентка

Т.О. Даровських

Керівник роботи

Г.А. Лісенчук

АНОТАЦІЯ

Даровських Т.О. Професійна діяльність учителя фізичної культури в умовах нової української школи: виклики та перспективи.

Кваліфікаційна робота зі спеціальності 014 Середня освіта, освітньої програми «Середня освіта (Фізична культура)».

Миколаїв: Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, 2026. 55 с.

Метою дослідження було з'ясування особливостей професійної діяльності вчителя фізичної культури в умовах Нової української школи, визначення основних викликів та перспектив її вдосконалення.

Для досягнення мети та вирішення поставлених завдань обрано такі методи дослідження: теоретичний аналіз наукової літератури, спостереження, анкетування, інтерв'ювання, узагальнення педагогічного досвіду, аналіз нормативно-правових документів та стандартів освіти.

Практична значущість роботи полягає в тому, що її результати можуть бути використані для вдосконалення професійної підготовки вчителів фізичної культури, розробки тренінгових програм, методичних рекомендацій та підвищення ефективності їх діяльності в умовах Нової української школи.

Ключові слова: учитель фізичної культури, професійна діяльність, Нова українська школа, фізична культура, професійні компетентності.

ABSTRACT

Darovskikh, T.O. The Professional Activities of Physical Education Teachers in the Context of the New Ukrainian School: Challenges and Prospects.

Qualification work in the specialty 014 Secondary Education, educational program «Secondary Education (Physical Culture)».

Mykolaiv: Admiral Makarov National University of Shipbuilding, 2026. 55 p.

The aim of the study was to identify the characteristics of physical education teachers' professional activities within the context of the New Ukrainian School and to determine the main challenges and prospects for its improvement.

To achieve the objective and address the set tasks, the following research methods were selected: theoretical analysis of scientific literature, observation, questionnaires, interviews, synthesis of pedagogical experience, and analysis of regulatory documents and educational standards.

The practical significance of this work lies in the fact that its results can be used to improve the professional training of physical education teachers, develop training programs and methodological recommendations, and enhance the effectiveness of their work within the framework of the New Ukrainian School.

Keywords: physical education teacher, professional practice, New Ukrainian School, physical education, professional competencies.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ.....	12
1.1. Поняття та структура професійної діяльності педагога.....	12
1.2. Особливості професійної діяльності вчителя фізичної культури....	15
1.3. Вимоги до професійної компетентності вчителя фізичної культури згідно з Державним стандартом НУШ.....	17
1.4. Сучасні тенденції розвитку фізичного виховання в умовах реформування освіти.....	19
Висновки до розділу 1.....	23
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ НУШ.....	25
2.1. Педагогічна майстерність як основа успішної діяльності вчителя фізичної культури.....	25
2.2. Компетентнісний підхід у викладанні фізичної культури: цілі, методи, результати.....	27
2.3. Інтеграція здоров'язберезувальних та інноваційних технологій у фізичне виховання.....	29
2.4. Особливості співпраці вчителя фізичної культури з учнями, батьками та колегами в умовах НУШ.....	31
Висновки до розділу 2.....	33
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ НУШ	
3.1. Організація та методика проведення дослідження.....	34
3.2. Аналіз рівня сформованості професійних компетентностей у вчителів фізичної культури.....	35
3.3. Визначення основних викликів, з якими стикаються педагоги у впровадженні вимог НУШ.....	41
3.4. Напрями удосконалення професійної діяльності вчителя фізичної культури в сучасній школі.....	44
3.5. Розробка методичних рекомендацій щодо підвищення ефективності професійної діяльності.....	48
Висновки до розділу 3.....	50
ВИСНОВКИ	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕР ЕЛ.....	53

ВСТУП

Актуальність теми зумовлена необхідністю науково обґрунтувати зміст, структуру та особливості професійної діяльності вчителя фізичної культури в умовах реалізації принципів Нової української школи, виявити основні труднощі, з якими він стикається, та окреслити перспективні напрями вдосконалення його роботи.

Освіта у XXI столітті зазнає значних трансформацій, які зумовлені потребами суспільства у всебічно розвиненій, ініціативній, фізично та психічно здоровій особистості. У зв'язку з цим особливого значення набуває процес реформування загальної середньої освіти, що реалізується в рамках концепції Нової української школи (НУШ). Основним пріоритетом НУШ є створення такого освітнього середовища, яке забезпечує розвиток ключових компетентностей, формує здоров'язбережувальну культуру і сприяє всебічному розвитку учнів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми дає підстави стверджувати, що проблему профільного навчання досліджували в нашій країні такі вчені як Н. Шиян, Н. Бібік, В. Русова, С. Вольянська та ін. Принципи побудови процесу формування здоров'я школярів розроблені В. Горащуком, Т. Круцевич, Б.Шиян, В. Платоновим, Т. Ротерс, С. Кириленко, Н. Долбишевою та ін. Медікобіологічним особливостям психолого-педагогічного процесу, спрямованого на зміцнення здоров'я підростаючого покоління, присвячені роботи М. Амосова, Г. Апанасенка, В. Волкова та ін. Ознайомлення з результатами теоретичних напрацювань вчених і практичним досвідом профільного навчання в старшій школі дало змогу виявити суперечності між потребою суспільства у підвищенні рівня фізичного здоров'я старшокласників у процесі профільного навчання і відсутністю необхідних

педагогічних умов, які спонукають старшокласників до підвищення рівня фізичної підготовки в аспекті майбутньої професійної діяльності.

У цьому контексті зростає роль учителя фізичної культури, адже саме він є провідником ідей здорового способу життя, фізичної активності та формування ціннісного ставлення до власного здоров'я. Зміст професійної діяльності вчителя фізичної культури значно ускладнюється: від нього вимагається не лише знання методики викладання предмета, а й володіння інноваційними педагогічними технологіями, здатність працювати в команді, розуміння вікових та психологічних особливостей учнів.

Успішність роботи вчителя фізичної культури залежить від рівня його професіоналізму, набутого протягом навчання та вдосконаленого у процесі педагогічної практики й практичного досвіду. Слушною є думка, що професіонал – це фахівець, який володіє високим рівнем професійної діяльності, свідомо змінює і розвиває себе під час роботи, робить індивідуальний творчий внесок у професію, знаходить власне індивідуальне призначення («професіонал – це спеціаліст на своєму місці»), стимулює суспільний інтерес до результатів професійної діяльності, підвищуючи престиж професії в суспільстві.

Однак на практиці впровадження НУШ супроводжується низкою викликів: нестача сучасного обладнання, обмежені ресурси, потреба у професійному зростанні вчителів, адаптація до нових підходів у навчанні. Усе це зумовлює актуальність аналізу професійної діяльності вчителя фізичної культури в сучасних умовах.

Професіоналізм у будь-якій галузі визначається мотивами, що викликають у людини бажання займатись певною професійною діяльністю (залежно від мети й технологій, засобів, методів, що застосовуються для її реалізації). Навчання в освітньому закладі дає майбутньому вчителю можливість набутти певний рівень професійної готовності; і чим вищим є цей рівень, тим більшою є вірогідність успішності формування професіоналізму,

оскільки професіоналом людина стає винятково в процесі професійної діяльності.

На сьогоднішній день ця тема є предметом дослідження багатьох науковців, зокрема: Хома Т.В. розглядає теоретичні та практичні аспекти фахової підготовки майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності [14]; Согоконь О. у своєму дослідженні проаналізував аналіз тенденцій у професійній підготовці фахівців з фізичної культури (використання ІКТ, дистанційного навчання, практичної складової) [10].

Отже, обрана нами тема **«Професійна діяльність учителя фізичної культури в умовах нової української школи: виклики та перспективи»** є актуальною й на часі, оскільки потребує ґрунтовного наукового осмислення та подальшого дослідження. Варто підкреслити, що вона не є вичерпною, адже постійно відкриваються нові підходи, методи й засоби, які потребують аналізу й адаптації до сучасних умов ЗССО.

Метою дослідження є з'ясування особливостей професійної діяльності вчителя фізичної культури в умовах Нової української школи, визначення основних викликів та перспектив її вдосконалення.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати наукові підходи до визначення сутності професійної діяльності вчителя фізичної культури.

1. З'ясувати вимоги до професійної компетентності вчителя фізичної культури відповідно до концепції НУШ.

2. Визначити основні виклики та проблеми, що виникають у процесі реалізації професійної діяльності.

3. Дослідити перспективні напрями підвищення ефективності професійної діяльності вчителя фізичної культури.

4. Розробити методичні рекомендації щодо вдосконалення професійної діяльності в сучасному освітньому середовищі.

Об'єкт дослідження – професійна діяльність учителя фізичної культури.

Предмет дослідження – зміст, структура та умови реалізації професійної діяльності вчителя фізичної культури в контексті НУШ.

Методи дослідження: теоретичний аналіз наукової літератури, спостереження, анкетування, інтерв'ювання, узагальнення педагогічного досвіду, аналіз нормативно-правових документів та стандартів освіти.

База дослідження: Вибірка дослідження включає 30 вчителів фізичної культури з різних закладів загальної середньої освіти міста Миколаєва. Особливу увагу ми приділяли вчителям, які мають досвід роботи в умовах НУШ не менше одного року.

Теоретична значущість полягає у з'ясування особливостей професійної діяльності вчителя фізичної культури в умовах Нової української школи, визначення основних викликів та перспектив її вдосконалення

Практична значущість роботи полягає в тому, що її результати можуть бути використані для вдосконалення професійної підготовки вчителів фізичної культури, розробки тренінгових програм, методичних рекомендацій та підвищення ефективності їх діяльності в умовах Нової української школи.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Результати експериментального дослідження опубліковано у збірнику тез до Дня науки «Фізична культура і спорт. Теорія, практика, інновації» (2026 р.).

Кваліфікаційна робота виконана як самостійний фрагмент планової науково-дослідної теми кафедри фізичної культури та спорту ННПІ імені В.О. Сухомлинського «Інноваційні технології у формуванні необхідних компетенцій майбутніх фахівців фізичної культури і спорту (№ 0124U001994)».

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Робота викладена на 54 сторінках тексту, містить 5 таблиць та 3 рисунки. У бібліографії подано 17 джерел, з них 1 зарубіжне.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

1.1. Поняття та структура професійної діяльності педагога

У професійній освіті виокремлюють три етапи підготовки: перший – допрофесійний; другий – базовий професійний; третій – етап професійного вдосконалення [5, с. 40; 9, с. 11]. Допрофесійний етап реалізується спільними зусиллями закладів, що забезпечують здобуття загальної середньої та вищої освіти в галузі фізичного виховання та спорту. Успішність реалізації етапу залежить від якості дошкільного і шкільного фізичного виховання та роботи з профорієнтації, а також від попередньої професійної підготовки. Заклади середньої освіти та дитячо-юнацькі спортивні школи забезпечують необхідний рівень спеціальних рухових навичок і якостей, здорового способу життя, потреби в регулярній руховій активності тощо [9, с. 11]. На базовому етапі професійної підготовки робота ґрунтується на цільових установках, структурі діяльності й моделі педагога (учителя, тренера з виду спорту), які містять сукупність соціальних вимог, що виходять з комплексу знань, умінь, навичок і компетентностей, рівня світоглядних, моральних і соціальних якостей, що формуються під час навчання в закладах спеціалізованої, фахової передвищої і вищої освіти [9, с. 11]. На думку Денисовець Т. професійна діяльність педагога – це цілеспрямована, соціально значуща діяльність, пов'язана з навчанням, вихованням і розвитком особистості здобувача освіти, яка вимагає спеціальних знань, умінь, навичок та особистих якостей [3, с. 73].

Ця діяльність має гуманістичний характер, спрямована на формування всебічно розвиненої, соціально активної особистості.

На думку І.А. Зязюна, професійна діяльність учителя – це «особлива форма соціальної діяльності, в основі якої лежить цілеспрямована передача

знань, формування навичок і компетентностей, а також виховання особистості». О.Я. Савченко зазначає, що педагогічна діяльність – це завжди гуманістичний процес, який орієнтується на цінність кожної дитини як особистості [5].

Професійна діяльність педагога має складну структуру, яка включає кілька взаємопов'язаних компонентів (таблиця 1.1.):

Таблиця 1.1.

Структура професійної діяльності педагога

Компонент структури	Його змістове наповнення	Приклад
<i>Цільовий компонент</i>	Визначення цілей навчання, виховання та розвитку учнів. Формування педагогічної мети з урахуванням індивідуальних і суспільних потреб	Сформувати в учнів відповідальне ставлення до навчання
<i>Змістовий компонент</i>	Сукупність знань, умінь і компетентностей, які має засвоїти учень. Вибір тем, матеріалів, завдань, що відповідають освітній програмі	Вивчення теми «Закони Ньютона» з фізики
<i>Операційно-діяльнісний компонент</i>	Методи, прийоми, засоби навчання і виховання. Організація освітнього процесу: уроки, виховні заходи, індивідуальна робота	Застосування методу проєктів, інтерактивних технологій
<i>Мотиваційно-ціннісний компонент</i>	Внутрішня мотивація педагога до роботи. Професійні цінності: любов до дітей, відповідальність, бажання навчати	Педагог відчуває покликання і задоволення від своєї праці
<i>Комунікативний компонент</i>	Спілкування з учнями, колегами, батьками. Розвиток довірливих,	Уміння конструктивно вирішувати конфлікти, вести класну бесіду

	доброзичливих стосунків	
<i>Рефлексивний компонент</i>	Аналіз власної діяльності, оцінка її ефективності. Прагнення до самовдосконалення	Учитель аналізує урок і вносить зміни у методику

Ці компоненти забезпечують ефективність педагогічної діяльності, її результативність і гуманістичну спрямованість.

Сучасний педагог виконує низку професійних функцій:

- *навчальна* – передача знань, формування вмінь;
- *виховна* – формування моральних якостей, життєвих цінностей;
- *організаційна* – управління навчально-виховним процесом;
- *комунікативна* – встановлення ефективної взаємодії;
- *діагностична* – оцінка рівня знань та психологічного стану учнів;
- *мотиваційна* – стимулювання інтересу до навчання [9, с. 106].

Крім того, педагог у своїй роботі виконує різні ролі: наставника, психолога, фасилітатора, модератора, лідера.

Ефективність професійної діяльності педагога значною мірою залежить від його особистісних якостей. До таких належать:

- педагогічна тактовність;
- емоційна стабільність;
- організованість;
- здатність до емпатії;
- почуття відповідальності;
- рефлексивність.

Ткаченко С. особливу роль відіграє педагогічна етика – дотримання морально-етичних норм у професійному середовищі [12, с. 120].

У контексті Нової української школи, цифровізації освіти та інклюзивного навчання, зростає значення неперервного професійного

розвитку. Компетентнісний підхід до підготовки педагогів акцентує увагу на розвитку:

- педагогічної майстерності;
- інноваційного мислення;
- готовності до міжпредметної інтеграції;
- цифрової грамотності;
- комунікативних і соціальних навичок [6, с. 728].

Особливо актуальним є підвищення кваліфікації шляхом участі у вебінарах, тренінгах, сертифікації, самоосвіті.

1.2. Особливості професійної діяльності вчителя фізичної культури

Професійну підготовку Л. Сущенко розглядає як процес, що відображає науково й методично обґрунтовані заходи закладів вищої освіти, спрямовані на формування протягом навчання рівня професійної компетентності особистості, достатнього для організації фізичного виховання різних верств населення регіону й успішної праці в усіх ланках спортивного руху з урахуванням сучасних вимог ринку праці. Автор позиціонує майбутнього фахівця з фізичного виховання та спорту як особистість, яка цілеспрямовано здобуває у вищих навчальних закладах кваліфікацію відповідно до певного освітньо-кваліфікаційного рівня в процесі спеціально організованої навчально-виховної діяльності, спрямованої на підготовку до подальшої професійної діяльності щодо підтримки відповідного рівня фізичної культури населення або досягнення вищих спортивних результатів на олімпійській, світовій чи регіональній аренах у командному чи в індивідуальним вимірах.

Пальчук М. вважає, що професійна діяльність учителя фізичної культури має ряд специфічних особливостей, які відрізняють її від діяльності вчителів інших навчальних предметів. Вона охоплює не лише освітній

компонент, а й виховний, оздоровчий та соціокультурний. Учитель фізкультури формує у школярів не тільки знання з теорії фізичного виховання, а й практичні навички, мотивацію до здорового способу життя, виховує волю, наполегливість і командний дух [8, с. 83].

Головна мета професійної діяльності вчителя фізичної культури – формування фізичного, психічного і соціального здоров'я учнів через систематичне залучення до фізичної активності. Основні завдання:

- розвиток рухових якостей (сили, витривалості, швидкості, координації);
- навчання руховим умінням і навичкам;
- формування знань про значення фізичної активності;
- виховання свідомого ставлення до власного здоров'я.

На відміну від інших учителів, учитель фізкультури проводить заняття в умовах підвищеної динамічності та фізичного навантаження. Він повинен:

- уважно стежити за фізичним станом дітей;
- уміти мотивувати навіть найпасивніших учнів до участі в заняттях;
- поєднувати педагогічні знання з основами спортивної медицини, валеології, психології;
- забезпечувати індивідуальний підхід з урахуванням рівня фізичної підготовки, статі, віку та здоров'я школярів [1].

Успішна діяльність учителя фізичної культури залежить від володіння широким спектром методів і форм організації занять:

- використання класичних і сучасних спортивних технологій (ігрові, тренувальні, змагальні);
- проведення руханок, фізкультпауз, позаурочних секцій, спортивних свят;
- організація індивідуальних та групових форм занять;

- ведення документації (щоденники здоров'я, плани-конспекти занять тощо) [17].

Сучасний учитель фізичної культури стикається з рядом труднощів:

- зниження фізичної активності школярів та їх мотивації;
- нестача матеріально-технічної бази (спортивного інвентарю, обладнання);
- проблеми з дисципліною на уроках;
- недостатній рівень співпраці з батьками у формуванні рухового режиму дітей.

Разом з тим, педагог має великі можливості для розвитку – через інноваційні програми, проєкти з популяризації спорту, інтеграцію сучасних технологій (фітнес-браслети, мобільні додатки, онлайн-тренування).

Професійна діяльність учителя фізичної культури – це поєднання педагогіки, спорту, медицини та психології. Вона вимагає високої фізичної підготовки, методичної майстерності, здатності мотивувати і надихати учнів. У сучасних умовах така діяльність стає особливо актуальною, адже здоров'я учнів – один з головних пріоритетів освіти XXI століття.

1.3. Вимоги до професійної компетентності вчителя фізичної культури згідно з Державним стандартом НУШ

На сучасному етапі реформування нової української школи постала проблема підвищення рівня фахової компетентності вчителя. Професійно компетентний учитель справляє позитивний вплив на формування творчих учнів в процесі навчально-виховної роботи; зможе досягнути кращих результатів у своїй професійній діяльності; сприяє реалізації власних професійних можливостей. Концепцією нової української школи передбачається, що умотивований учитель має свободу творчості й розвивається професійно. Отже, розвиток професійної компетентності

вчителя – це динамічний процес засвоєння і модернізації професійного досвіду, що веде до розвитку індивідуальних професійних якостей, накопичення професійного досвіду, що передбачає безперервний розвиток і самовдосконалення. Серед етапів формування професійної компетентності варто виділити такі як: самоаналіз і усвідомлення необхідності; планування саморозвитку (цілі, завдання, шляхи вирішення); самовиявлення, аналіз, самокорекція. Проблема формування професійної компетентності вчителя вирішується з позиції різних підходів: системного, аксіологічного, технологічного, діяльнісного, професійно-особистісного, компетентнісного, контекстного та ін. Запровадження компетентнісно-орієнтованої освіти – один з напрямків її модернізації. Формування компетентності вчителя, тобто здатності застосовувати знання в процесі педагогічної діяльності, є однією з найбільш актуальних проблем сучасної освіти. Формула нової школи складається з дев'яти ключових компонентів:

- 1) новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві;
- 2) умотивований учитель, який має свободу творчості й розвивається професійно;
- 3) наскрізний процес виховання, який формує цінності;
- 4) децентралізація та ефективне управління, що надасть школі реальну автономію;
- 5) педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками;
- 6) орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм;
- 7) нова структура школи, яка дає змогу добре засвоїти новий зміст і набути компетентності для життя;
- 8) справедливий розподіл публічних коштів, який забезпечує рівний доступ усіх дітей до якісної освіти; 9) сучасне освітнє середовище, яке

забезпечить необхідні умови, засоби і технології для навчання учнів, освітян, батьків не лише в приміщенні навчального закладу [1].

Відповідно до цієї формули сучасна школа потребує професійно компетентного вчителя, готового постійно підвищувати рівень власного професіоналізму. Професійна компетентність – інтегративна характеристика ділових і особистісних якостей фахівця, що відображає рівень знань, умінь, досвіду, достатніх для досягнення мети з певного виду професійної діяльності, а також моральну позицію фахівця.

Компетентність – це сукупність знань і умінь, необхідних фахівцю для здійснення ефективної професійної діяльності: вміння аналізувати і прогнозувати результати праці, використовувати сучасну інформацію щодо певної галузі виробництва [2]. Звертаючись до психологічних досліджень А.Велфорд, В.Зінченко, А.Крилова, які використовують концептуальну модель діяльності, проаналізуємо професійну діяльність сучасного вчителя, застосовуючи цей підхід. Найважливішою психологічною детермінантою становлення професіоналізму педагога є процес формування внутрішньої (психічної) концептуальної моделі професійної діяльності. При цьому під професійною розуміється складна продуктивна трудова діяльність, що вимагає тривалого навчання, набуття відповідних знань, умінь, навичок і висуває певні вимоги до особистісних властивостей людини [3].

В умовах реалізації реформи «Нова українська школа» (НУШ) змінюються не лише освітні стандарти для учнів, але й зростають вимоги до професійної компетентності вчителів [4]. Зокрема, вчитель фізичної культури повинен не лише якісно викладати предмет, а й активно сприяти формуванню в учнів цінностей здорового способу життя, мотивації до рухової активності та відповідального ставлення до свого здоров'я.

Ось ключові компетентності, якими має володіти сучасний учитель фізкультури згідно з державними стандартами та науковими публікаціями:

1. Методично-предметна компетентність

Учитель повинен глибоко знати навчальний зміст фізичного виховання, вікові особливості учнів, принципи побудови уроків та програм. Важливо володіти методиками навчання основним видам рухової діяльності, використовувати сучасні освітні технології, адаптувати вправи до можливостей класу, забезпечувати індивідуальний підхід.

2. Здоров'язбережувальна компетентність

Ця компетентність передбачає уміння організовувати безпечне середовище на заняттях, володіння знаннями з основ валеології, анатомії, спортивної медицини. Учитель має дбати про запобігання травматизму, навчати учнів правилам безпеки, здійснювати дозування фізичного навантаження відповідно до індивідуальних можливостей [11].

3. Інклюзивна компетентність

Сучасний учитель фізичної культури повинен уміти працювати з учнями з особливими освітніми потребами. Це вимагає адаптації вправ, терпимості, володіння знаннями про особливості розвитку дітей з різними порушеннями, а також здатності створювати інклюзивне, доброзичливе середовище на уроці.

4. Мотиваційно-ценнісна компетентність

Учитель має вміти формувати в учнів позитивне ставлення до фізичної активності, стимулювати бажання займатися спортом не лише на уроках, а й поза ними. Важливо виховувати такі риси як наполегливість, відповідальність, співпраця в команді, здорова конкуренція.

5. Комунікативна компетентність

Ця компетентність включає вміння ефективно взаємодіяти з учнями, батьками, колегами. Учитель має бути здатним до активного слухання, надання зворотного зв'язку, створення доброзичливої атмосфери, пояснення змісту занять у доступній формі. Важлива також здатність підтримати, зацікавити та надихнути учнів [7, с. 215].

6. Інноваційно-цифрова компетентність

У сучасних умовах вчитель повинен володіти базовими цифровими навичками: використовувати онлайн-ресурси, інтерактивні технології, електронні щоденники, фітнес-додатки для моніторингу прогресу учнів, а також дистанційні форми навчання у випадку потреби.

7. Професійно-рефлексивна компетентність

Учитель фізичної культури повинен постійно самовдосконалюватися: аналізувати свої уроки, приймати конструктивну критику, оновлювати знання, відвідувати курси підвищення кваліфікації. Це передбачає здатність до саморефлексії, самоменеджменту і внутрішню мотивацію до розвитку.

Таким чином, професійна компетентність учителя фізичної культури в умовах НУШ – це багатокomпонентне утворення, що охоплює педагогічні, психологічні, медико-оздоровчі, комунікативні та цифрові аспекти. Її формування вимагає системної підготовки, практичного досвіду та постійного професійного зростання. Відповідність цим вимогам дозволяє вчителю ефективно реалізовувати освітні цілі, зберігаючи здоров'я і фізичний потенціал кожного учня.

1.4. Сучасні тенденції розвитку фізичного виховання в умовах реформування освіти

Сучасні тенденції фізичного виховання в умовах освітньої реформи (зокрема концепції Нової української школи) спрямовані на відмову від нормативного підходу на користь особистісно орієнтованого. Головна мета – формування стійкої мотивації до рухової активності, зміцнення здоров'я та розвиток життєво необхідних рухових навичок.

Основними напрямками реалізації змісту освітньої програми «Здоров'я і фізична культура» є формування засад для всебічного розвитку учнів; підвищення рівня фізичної підготовленості, формування і поліпшення основних життєво важливих рухових навичок, умінь та пов'язаних з ними

знань; підготовка до повноцінного життя в природних, техногенних та соціальних умовах; до безпечної трудової діяльності; до захисту Вітчизни та вибору професії. В Концепції формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя у дітей та молоді зосереджується увага на створенні ціннісних орієнтацій, внутрішніх спонук до збереження, відновлення й зміцнення здоров'я. Основним моментом виступає взаємопогодженість знань, умінь і навичок, сформованих у дітей та молоді, які забезпечують необхідний рівень їх працездатності, моралі та духовності. Старша школа є особливим освітнім простором, в рамках якого завершується формування соціально адаптованої особи і відбувається професійне, соціальне і цивільне самовизначення молоді. Потребує великої уваги мотиваційна сфера старшокласників у прагненні бути здоровими, в розумінні того, що лише дбайливе ставлення до свого здоров'я, усвідомлення необхідності розвитку своїх фізичних здібностей дозволить досягти високого рівня суспільного визнання, що найбільш важливе для випускників середніх учбових закладів, коли постає питання вибору професії. За думкою В. Горащука, в умовах конкурентоспроможності лише у здорової людини більше шансів на успіх.

Грибан Г. наголошує на тому, що у контексті масштабних реформ в українській освіті, зокрема впровадження концепції Нової української школи (НУШ), фізичне виховання набуває нового змісту, мети та методів. Сучасні тенденції спрямовані на формування у школярів не лише рухових навичок, а й цінностей здорового способу життя, саморозвитку та активної соціальної позиції [2, с. 193].

Фізичне виховання стає важливою складовою здоров'язбережувальної освіти. Учні навчаються основам здорового способу життя, самоконтролю фізичного стану, отримують знання про профілактику захворювань і травматизму. Вчитель виконує функцію не лише тренера, а й вихователя культури здоров'я.

Фізичне виховання все більше пов'язують із суміжними галузями – біологією, валеологією, психологією, екологією. Це допомагає сформувати цілісне розуміння здоров'я як фізичного, так і психоемоційного стану людини.

Сучасна освіта ставить за мету забезпечити рівний доступ до якісної освіти для всіх дітей, зокрема для учнів з особливими освітніми потребами. Це потребує адаптації програм і методик фізичного виховання, створення безбар'єрного середовища, а також спеціальної підготовки педагогів.

Вчителі фізичної культури все активніше застосовують цифрові технології: фітнес-трекери, мобільні додатки для моніторингу активності, інтерактивні тренажери, онлайн-платформи для організації уроків. Це сприяє підвищенню мотивації учнів та розширенню форм навчання.

Уроки фізкультури поступово набувають соціального характеру, де розвиваються навички командної роботи, відповідальності, лідерства, толерантності. Змагання і групові проєкти стають важливими для формування цінностей співпраці.

Мета фізичного виховання – формування в учнів мотивації до систематичної фізичної активності протягом усього життя. Для цього вчителі застосовують різноманітні форми роботи, включаючи самостійні заняття, гуртки, позакласні спортивні заходи.

Сучасні тенденції розвитку фізичного виховання в Україні відображають глобальні світові тренди та відповідають вимогам Нової української школи. Це комплексний, інноваційний, інклюзивний підхід, спрямований на всебічний розвиток особистості, зміцнення здоров'я та формування активної життєвої позиції учнів.

Висновки до розділу 1

Мотивація учнів до занять фізичною культурою є ключовим чинником ефективності навчального процесу. Сучасні методи підвищення мотивації ґрунтуються на врахуванні індивідуальних інтересів учнів, використанні інноваційних технологій, ігрових та інтерактивних форм роботи, а також створенні позитивного емоційного клімату на уроках. Активна мотивація сприяє формуванню в учнів відповідального ставлення до здоров'я і фізичної активності.

Професійна діяльність педагога є багатограним і складним процесом, що включає педагогічну, психологічну, методичну, організаційну та дослідницьку діяльність. Високий рівень професійної компетентності, що включає знання, уміння, навички, а також ціннісні орієнтації, є запорукою успішного навчання і виховання. Сучасний педагог фізичної культури має бути готовим до постійного саморозвитку, впровадження інновацій та роботи в умовах інклюзії.

Сучасні тенденції розвитку фізичного виховання в Україні орієнтовані на інтеграцію здоров'язберезувальних технологій, використання інноваційних методик, адаптацію до індивідуальних потреб учнів, включення інклюзивних підходів, а також застосування цифрових технологій. Важливим є акцент на формуванні навичок довічної фізичної активності і соціальних компетенцій учнів, що відповідає вимогам Нової української школи та світовим педагогічним трендам.

Врахування цих аспектів у підготовці майбутніх учителів фізичної культури забезпечує високу якість професійної діяльності та сприяє формуванню здорової, фізично активної молоді, що є запорукою сталого розвитку суспільства.

РОЗДІЛ 2.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ НУШ

2.1. Педагогічна майстерність як основа успішної діяльності вчителя фізичної культури

Педагогічна майстерність є ключовим чинником, який визначає успішність роботи вчителя фізичної культури. Вона включає в себе не лише глибокі теоретичні знання з галузі фізичного виховання, анатомії, фізіології, психології, а й практичні навички організації навчального процесу, використання сучасних методів та прийомів навчання.

Сучасний вчитель фізичної культури має володіти умінням мотивувати учнів до систематичних занять, формувати у них позитивне ставлення до фізичної активності і здорового способу життя. Важливою складовою педагогічної майстерності є індивідуальний підхід до кожного учня, здатність враховувати фізичний розвиток, стан здоров'я, рівень підготовленості та інтереси дітей.

Педагогічна майстерність також проявляється у вмінні створювати сприятливу психологічну атмосферу на уроках, де учні відчують підтримку, довіру і готовність до співпраці. Використання різноманітних форм роботи – від традиційних вправ до інноваційних технологій, ігрових методик, змагань – допомагає активізувати навчальний процес і підвищити його ефективність.

На основі аналізу науково-педагогічної літератури ми узагальнили основні складові педагогічної майстерності вчителя фізичної культури (таблиця 2.1.):

Таблиця 2.1.

Складові педагогічної майстерності вчителя фізичної культури

Структурний компонент	Його характеристика
Професійні знання	Глибоке розуміння теоретичних основ фізичного виховання, анатомії, фізіології, методики навчання та педагогіки.
Практичні уміння та навички	Вміння правильно демонструвати фізичні вправи, організовувати і проводити уроки, керувати групою учнів, використовувати сучасні методики навчання.
Психологічна компетентність	Здатність розуміти психологічні особливості учнів, встановлювати довірливі відносини, мотивувати дітей, підтримувати позитивний емоційний клімат.
Комунікативні навички	Вміння ефективно спілкуватися з учнями, колегами та батьками, вести діалог і конструктивний обмін інформацією.
Індивідуальний підхід	Врахування фізичних, емоційних та мотиваційних особливостей кожного учня, адаптація методів і засобів навчання відповідно до їх потреб.
Творчість і інноваційність	Здатність впроваджувати нові педагогічні технології, креативно підходити до організації навчального процесу, створювати цікаві і ефективні форми роботи.
Організаторські здібності	Уміння планувати уроки, проводити масові заходи, організовувати позакласну діяльність, координувати роботу з учнями та колегами.
Самоосвіта і професійний розвиток	Постійне оновлення знань, підвищення кваліфікації, готовність до самоаналізу і вдосконалення власної педагогічної діяльності.

Крім того, успішний педагог постійно підвищує свій професійний рівень, займається самоосвітою, бере участь у методичних об'єднаннях, семінарах і конференціях. Важливою рисою є готовність до змін і

впровадження нових підходів, що відповідають сучасним вимогам освіти та потребам учнів.

Отже, педагогічна майстерність вчителя фізичної культури – це гармонійне поєднання знань, умінь, творчості та психологічної компетентності, що забезпечує формування у школярів фізичної культури як складової здорового способу життя і соціалізації.

2.2. Компетентнісний підхід у викладанні фізичної культури: цілі, методи, результати

У сучасних умовах модернізації освітньої галузі в Україні ключовим питанням залишається підвищення якості підготовки здобувачів освіти. Одним із пріоритетних напрямів визначено компетентнісний підхід, що базується на оволодінні компетентностями, формуванні інтелектуальної креативної особистості, здатної успішно реалізуватись у різних сферах діяльності. У Законі України «Про освіту» поняття «компетентність» трактується як «динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність» [4]. Дотичним до означеного терміну є поняття «компетенція», що визначається як:

Добра обізнаність із чим-небудь.

Коло повноважень якої-небудь організації, установи або особи» [1].

Означені поняття не є ідентичними, позаяк компетенція охоплює сукупність взаємопов'язаних якостей особистості – знань, умінь, навичок і способів діяльності, що розглядаються стосовно певного кола предметів і процесів, необхідних для якісної продуктивної діяльності, натомість компетентність – володіння компетенціями.

Метою освіти є «всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству...» [4]. З-поміж ключових компетентностей виокремлено «громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей» [4].

Формування ключових компетентностей відбувається у взаємозв'язку й вимагає нового підходу до організації освітнього процесу, у закладах загальної середньої освіти зокрема. Урізноманітнення методів, прийомів, форм роботи активізує як мисленнєву, так і рухову діяльність учнів, саме тому проблема реалізації компетентнісного підходу на уроках фізкультури є актуальною.

Компетентнісний підхід у фізичній культурі є основою сучасної системи освіти, яка спрямована не лише на засвоєння знань і навичок, а й на формування у учнів ключових компетентностей, необхідних для успішного життя в суспільстві. Цей підхід орієнтований на інтеграцію знань, умінь і цінностей, що дозволяє учням ефективно застосовувати набуті компетенції у різних життєвих ситуаціях.

Цілі компетентнісного підходу у фізичному вихованні:

- Формування мотивації до регулярної фізичної активності та здорового способу життя.
- Розвиток фізичних якостей (сили, витривалості, гнучкості, швидкості).
- Засвоєння навичок самоконтролю та самоорганізації у сфері здоров'я.

- Формування соціальних компетентностей, таких як вміння працювати в команді, спілкуватися, підтримувати однокласників.
- Підготовка до довічної фізичної активності та збереження здоров'я.

Методи реалізації компетентнісного підходу

- Інтерактивні методи навчання – обговорення, дебати, рольові ігри, тренінги, що залучають учнів до активної участі.
- Проектна діяльність – розробка і реалізація спортивних проектів або здоров'язбережувальних програм.
- Індивідуалізація навчання – врахування рівня фізичної підготовки, інтересів та особливостей учнів.
- Використання ІТ-технологій – мобільні додатки для відстеження фізичної активності, відео-аналіз техніки вправ, онлайн-уроки.
- Самооцінка і взаємооцінка – формування рефлексії, відповідальності за власний розвиток.
- Змагальні методи – організація турнірів, естафет, командних змагань, що сприяють розвитку командного духу та мотивації.

Очікувані результати:

- Підвищення рівня фізичної активності та здоров'я учнів.
- Формування навичок здоров'язбережувальної поведінки та саморегуляції.
- Розвиток ключових компетентностей, які сприяють соціальній адаптації і особистісному зростанню.
- Активна життєва позиція щодо підтримки власного здоров'я і залучення до здорового способу життя оточуючих.
- Підвищення загальної культури здоров'я у навчальному колективі та сім'ї.

Таким чином, компетентнісний підхід у викладанні фізичної культури забезпечує комплексний розвиток учня як фізично, так і соціально, сприяє

формуванню навичок, необхідних для успішного функціонування в сучасному суспільстві.

2.3. Інтеграція здоров'язбережувальних та інноваційних технологій у фізичне виховання

Інтеграція здоров'язбережувальних та інноваційних технологій у фізичне виховання – це перехід від нормативного виконання вправ до персоналізованого розвитку. Вона передбачає використання сучасних гаджетів і методик для збереження ресурсів організму, профілактики травм та підвищення мотивації до занять.

Науковці (І. Бех, Л. Лохвицька, Т. Андрющенко та ін.) неодноразово підкреслювали значущість особистісно орієнтованого підходу, створення здоров'язбережувального середовища, інтеграції психолого-релаксаційних, фізкультурно-оздоровчих та гігієнічних технологій. Проте, незважаючи на наявність різноманітних теоретичних напрацювань, на практиці у багатьох закладах освіти спостерігається відсутність системного підходу до впровадження цих технологій. Часто вони мають епізодичний характер або зводяться до одноманітних ранкових вправ.

Сучасна система фізичного виховання неможлива без впровадження здоров'язбережувальних та інноваційних технологій, які сприяють збереженню і зміцненню здоров'я учнів, а також підвищенню ефективності навчального процесу.

Здоров'язбережувальні технології орієнтовані на підтримку оптимального фізичного, психічного та емоційного стану учнів. До них належать:

- Рациональне планування фізичних навантажень з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей.

- Використання гігієнічних та профілактичних заходів, спрямованих на запобігання травматизму і перевтомі.
- Включення релаксаційних, дихальних та корекційних вправ, що знімають психоемоційне напруження.
- Моніторинг фізичного стану учнів за допомогою медико-біологічних показників.
- Організація рухових перерв і активного відпочинку протягом навчального дня.

Інноваційні технології забезпечують використання новітніх засобів і методів, що роблять процес фізичного виховання більш цікавим, ефективним і адаптивним до сучасних викликів:

- Використання цифрових пристроїв і мобільних додатків для контролю та мотивації фізичної активності (фітнес-трекери, додатки для тренувань).
- Відеоаналіз техніки виконання вправ за допомогою планшетів або смартфонів, що дозволяє оперативно коригувати помилки.
- Віртуальні тренажери та ігрові симулятори, які стимулюють інтерес до занять та допомагають розвивати координацію й реакцію.
- Онлайн-платформи і дистанційні уроки, що дають змогу підтримувати фізичну активність навіть поза межами школи.
- Використання інтерактивних методів навчання: квести, вікторини, командні змагання з елементами цифрових технологій.

Інтеграція здоров'язбережувальних і інноваційних технологій створює умови для формування у школярів усвідомленого ставлення до свого здоров'я, розвитку мотивації до фізичної активності, підвищення інтересу до уроків фізичної культури. Це сприяє не лише покращенню фізичного стану дітей, а й розвитку їхньої пізнавальної та соціальної активності.

Таким чином, сучасний вчитель фізичної культури має володіти навичками впровадження цих технологій у навчальний процес, що відповідає

вимогам Нової української школи та сприяє формуванню здорової, фізично активної молоді.

2.4. Особливості співпраці вчителя фізичної культури з учнями, батьками та колегами в умовах НУШ

Успішність професійної діяльності вчителя фізичної культури значною мірою залежить від ефективної співпраці з учнями, батьками та колегами, особливо в умовах Нової української школи (НУШ), яка орієнтована на розвиток компетентностей, особистісне зростання та партнерство у навчальному процесі.

Співпраця з учнями

В умовах НУШ педагог переходить від авторитарної моделі до партнерської взаємодії. Вчитель фізичної культури створює дружню, підтримуючу атмосферу, де кожен учень відчуває свою значущість і мотивований до активної участі у заняттях. Особливу увагу приділяють врахуванню індивідуальних фізичних можливостей і інтересів учнів, залученню їх до планування уроків, самоконтролю та самооцінки. Це сприяє формуванню відповідальності за власне здоров'я та розвиток самостійності.

Співпраця з батьками

Партнерство з батьками є важливою складовою системи фізичного виховання. Вчитель фізичної культури має регулярно інформувати батьків про успіхи та труднощі дітей, залучати їх до спільних спортивних заходів, акцій та здоров'язбережувальних програм. Конструктивний діалог із батьками допомагає створити єдине розуміння важливості фізичної активності для здоров'я дитини та формує позитивний соціальний контекст для підтримки навчальних цілей.

Співпраця з колегами

У рамках НУШ велике значення має міжпредметна співпраця. Вчитель фізичної культури активно взаємодіє з педагогами інших дисциплін для організації комплексних освітніх проєктів, інтеграції здоров'язбережувальних тем у різні предмети, а також для координації позакласної роботи. Обмін досвідом, спільне планування та проведення методичних заходів сприяють підвищенню професійного рівня та вдосконаленню педагогічної майстерності.

Отже, особливості співпраці вчителя фізичної культури з учнями, батьками та колегами в умовах НУШ полягають у формуванні партнерських, відкритих і взаємовигідних відносин, що сприяють створенню сприятливого освітнього середовища та забезпечують якість і ефективність навчально-виховного процесу.

Висновки до розділу 2

Професійна діяльність вчителя фізичної культури в умовах Нової української школи ґрунтується на високому рівні педагогічної майстерності, яка включає володіння теоретичними знаннями, практичними навичками, психологічною компетентністю та творчим підходом до організації навчального процесу. Така майстерність є запорукою успішного формування у школярів мотивації до фізичної активності та здорового способу життя.

Компетентнісний підхід у викладанні фізичної культури сприяє формуванню у учнів не лише фізичних умінь і навичок, а й ключових життєвих компетентностей, що забезпечують ефективне застосування знань у реальних життєвих ситуаціях. Використання інтерактивних, проєктних та інноваційних методів навчання підвищує зацікавленість учнів і сприяє їхньому всебічному розвитку.

Інтеграція здоров'язбережувальних і інноваційних технологій у фізичне виховання забезпечує безпеку, оптимальне навантаження та підвищує ефективність уроків, адаптуючи їх до індивідуальних потреб учнів.

Застосування цифрових засобів, дистанційних технологій та сучасних методик відповідає сучасним вимогам освіти і сприяє формуванню у дітей усвідомленого ставлення до свого здоров'я.

Особлива увага приділяється ефективній співпраці вчителя фізичної культури з учнями, батьками та колегами, що є важливою умовою створення сприятливого освітнього середовища. Партнерські взаємовідносини, відкритий діалог та взаємна підтримка сприяють формуванню позитивної мотивації та забезпечують комплексний підхід до фізичного виховання.

Таким чином, організаційно-педагогічні аспекти професійної діяльності вчителя фізичної культури в умовах НУШ визначають успішність реалізації освітніх цілей і сприяють формуванню здорової, активної та соціально відповідальної особистості.

РОЗДІЛ 3.

ПРАКТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ НУШ

3.1. Організація та методика проведення дослідження

Для вивчення професійної діяльності вчителів фізичної культури в умовах Нової української школи ми обрали комплексний підхід, що поєднує кількісні та якісні методи дослідження. Основними методами стали анкетування, інтерв'ю, спостереження за проведенням уроків та аналіз навчальної документації.

Вибірка дослідження включає 30 вчителів фізичної культури з різних закладів загальної середньої освіти міста Миколаєва. Особливу увагу ми приділяли вчителям, які мають досвід роботи в умовах НУШ не менше одного року.

Мета дослідження полягає у визначенні рівня сформованості професійних компетентностей педагогів, виявленні основних труднощів у впровадженні нових освітніх стандартів, а також розробці практичних рекомендацій для підвищення ефективності їхньої роботи.

Дослідження проходило у декілька етапів: підготовчий (підбір методів і форм), основний (проведення опитувань, інтерв'ю та спостережень) та аналітичний (обробка та інтерпретація даних).

3.2. Аналіз рівня сформованості професійних компетентностей у вчителів фізичної культури

В контексті нашого дослідження професійної діяльності вчителів фізичної культури в умовах Нової української школи ми провели ряд опитувань, зокрема:

- опитування щодо впровадження компетентнісного підходу (визначення процесу реалізації вчителями компетентнісного підходу на уроках фізичної культури);
- опитування про рівень професійного самовдосконалення (як педагоги займаються підвищенням кваліфікації);
- опитування щодо труднощів у реалізації вимог НУШ (виявити бар'єри, які заважають реалізації нових освітніх стандартів);
- опитування щодо взаємодії з учнями та батьками (дослідити, як вчителі проводять комунікацію в шкільному середовищі);
- опитування щодо використання інноваційних технологій (оцінити, як активно вчителі застосовують новітні технології на уроках).

Таблиця 3.1.

**Аналіз рівня сформованості професійних компетентностей у
вчителів фізичної культури**

<i>Компетентність</i>	<i>Високий рівень (%)</i>	<i>Середній рівень (%)</i>	<i>Низький рівень (%)</i>
Методична	70	20	10
Здоров'язберезувальна	45	35	20
Інноваційна	40	30	30
Комунікативна	55	30	15
Організаційна	60	25	15
Педагогічна	65	25	10

Як бачимо з таблиці, результати дослідження рівня сформованості основних професійних компетентностей у вчителів фізичної культури показали наступні показники:

- *Методична компетентність.* Високий рівень володіння методами викладання продемонстрували 70% педагогів. 20% мають середній рівень, 10% – низький.

- *Здоров'язбережувальна компетентність.* Лише 45% вчителів систематично впроваджують здоров'язбережувальні технології у навчальний процес. 35% використовують їх час від часу, 20% – практично не застосовують.
- *Інноваційна компетентність.* 40% педагогів активно застосовують інноваційні підходи та цифрові технології. 30% мають середній рівень впровадження новацій, 30% – низький рівень.
- *Комунікативна компетентність.* Високий рівень комунікації з учнями та батьками мають 55% вчителів. 30% знаходяться на середньому рівні, 15% – на низькому.
- *Організаційна компетентність.* 60% вчителів ефективно організовують навчальний процес і позакласні заходи. 25% – середній рівень, 15% – низький.
- *Педагогічна майстерність.* 65% педагогів демонструють достатній рівень майстерності, що включає творчий підхід і гнучкість. 25% – середній, 10% – низький.

Загалом, більшість вчителів фізичної культури володіють базовими професійними компетентностями, однак існують суттєві прогалини у впровадженні здоров'язбережувальних та інноваційних технологій. Комунікативні навички потребують подальшого розвитку у близько 45% педагогів. Це свідчить про необхідність систематичного підвищення кваліфікації та впровадження підтримуючих заходів для підвищення ефективності професійної діяльності.

На основі анкетування 30 вчителів ми з'ясували їх ставлення до використання у своїй професійній діяльності здоров'язбережувальних технологій:

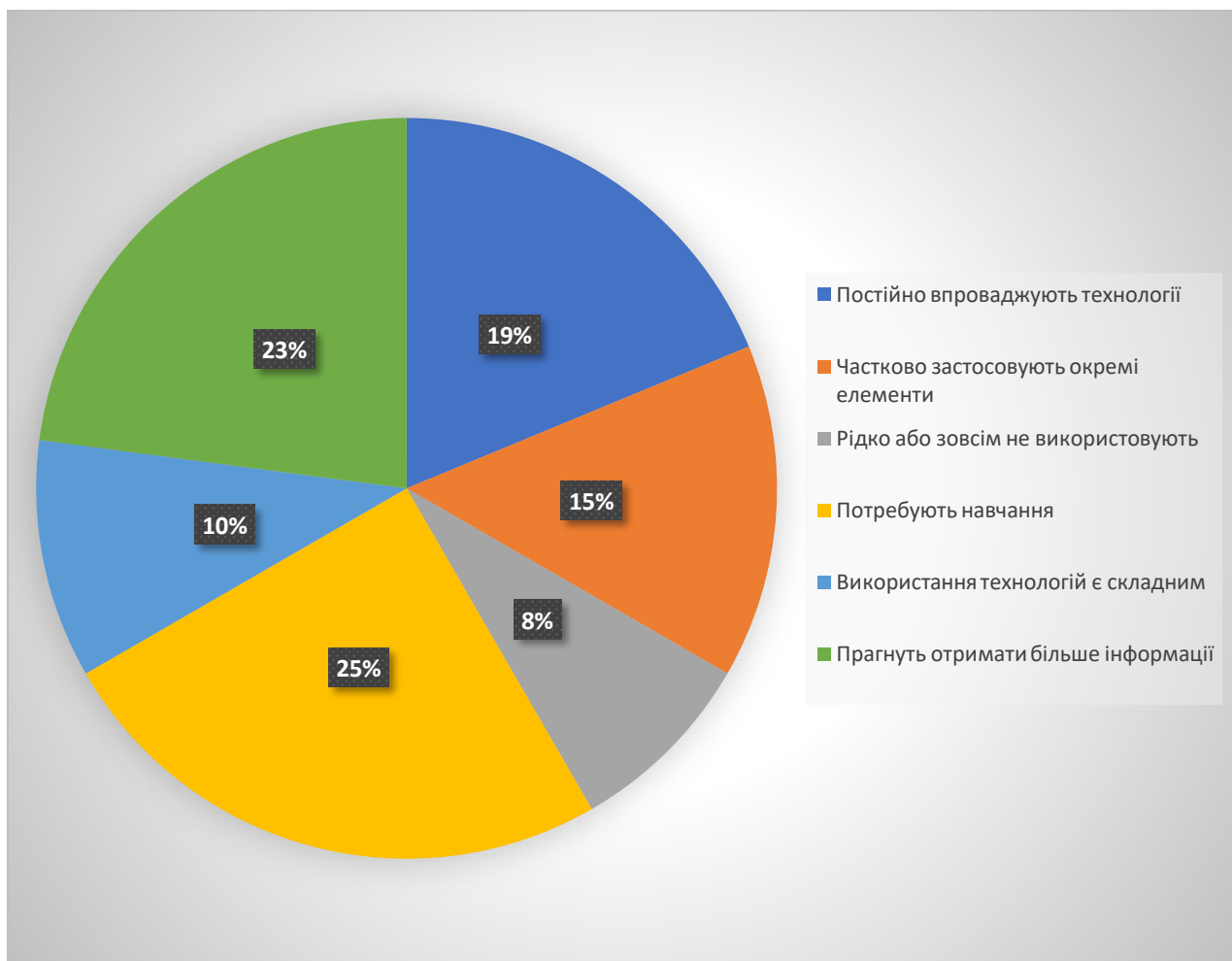

Рис. 3.1. Аналіз ставлення вчителів фізичної культури до здоров'язберезувальних технологій

Як видно з наведеної діаграми (рис. 3.1.) лише менше половини (45%) вчителів впроваджують здоров'язберезувальні технології систематично. 35% використовують їх частково, часто інтуїтивно, без чіткої структури. 20% майже не застосовують такі технології, що свідчить про потребу в методичній підтримці. 60% педагогів визнають важливість здоров'язбереження, але не мають достатньої підготовки. Більше половини опитаних (55%) зацікавлені у підвищенні кваліфікації з цього питання.

Цікавими є результати опитування вчителів фізичної культури щодо труднощів у реалізації вимог Нової української школи (таблиця 3.2.):

Таблиця 3.2.

**Труднощі у впровадженні вимог НУШ в діяльності
вчителя фізичної культури**

№	Питання	% респондентів, які погодилися
1	Недостатня кількість сучасного спортивного інвентарю та обладнання	78
2	Відсутність методичних рекомендацій з реалізації компетентнісного підходу у фізичній культурі	63
3	Брак навчальних годин для повної реалізації програм НУШ	57
4	Недостатній рівень цифрової грамотності для використання інноваційних технологій	48
5	Складнощі у налагодженні співпраці з батьками	41
6	Відсутність або недостатність підвищення кваліфікації з питань НУШ	68
7	Слабка мотивація учнів до занять фізичною культурою	52
8	Психоемоційне вигорання внаслідок високих вимог та недостатньої підтримки з боку адміністрації	46
9	Недостатня співпраця з колегами та адміністрацією щодо реалізації інтегрованого підходу	37

Як видно з даних таблиці, найбільш поширеною проблемою є матеріально-технічна недостатність – на неї вказали 78% вчителів.

68% зазначили потребу у системному підвищенні кваліфікації щодо впровадження НУШ.

Більше половини вчителів скаржаться на нестачу навчальних годин (57%) та низьку мотивацію учнів (52%).

Проблеми з цифровими навичками й емоційним навантаженням теж є значними.

На нашу думку, цікавими є результати опитування про рівень професійного самовдосконалення вчителів фізичної культури. Це опитування дало нам змогу виявити, як активно педагоги займаються підвищенням кваліфікації, які форми самонавчання використовують і що їм заважає у професійному зростанні:

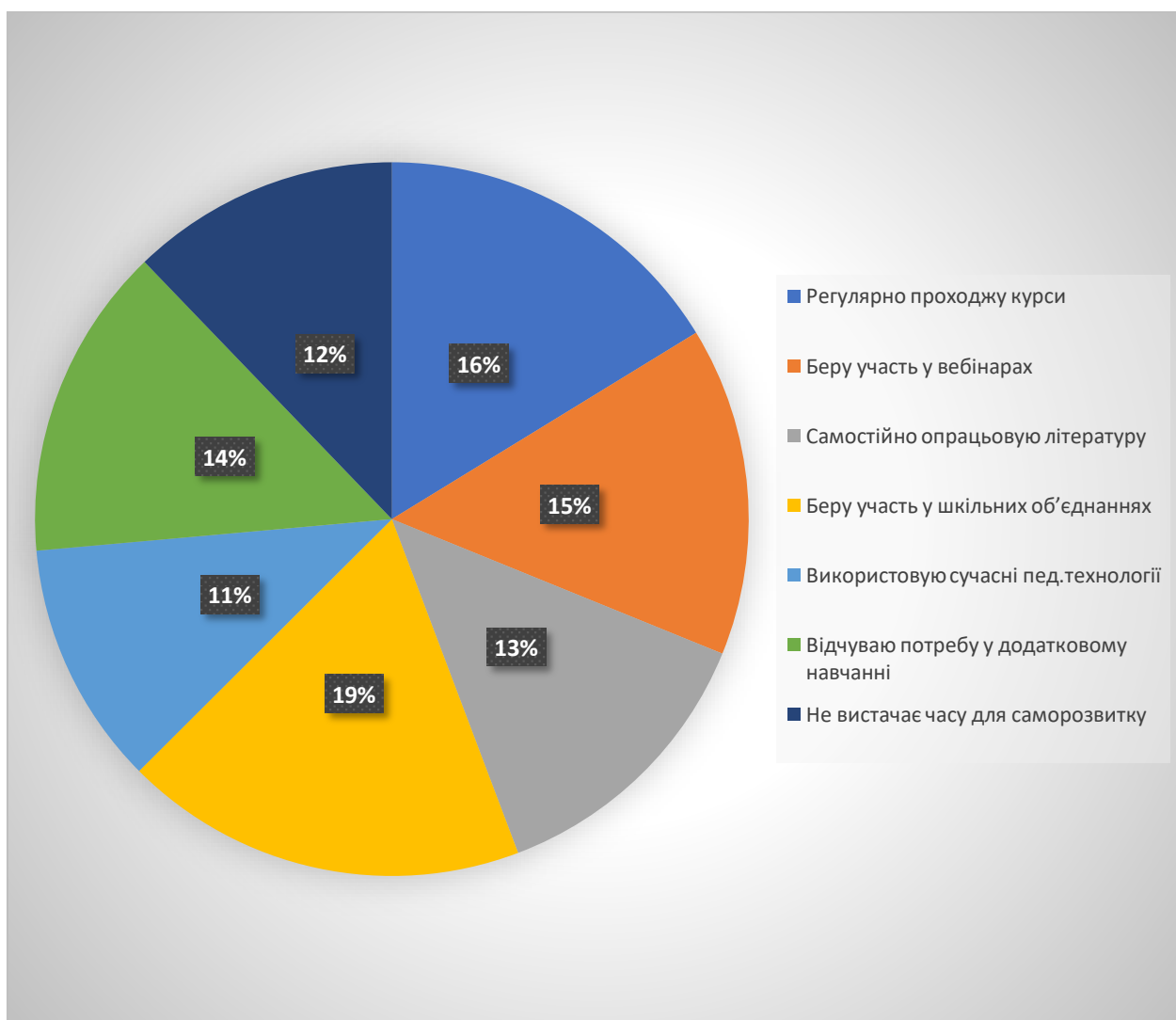

Рис. 3.2. Рівень професійного самовдосконалення вчителів фізичної культури

100% опитаних вважають самовдосконалення важливим для вчителя.

72% регулярно проходять курси підвищення кваліфікації.

66% долучаються до онлайн-заходів, а 58% – займаються самоосвітою.

Лідером серед форм участі є методичні об'єднання (81%).

Однак майже 40% мають труднощі з доступом до якісних ресурсів, а 54% відчують брак часу.

63% педагогів відчують потребу в додатковому навчанні саме з питань реалізації НУШ.

Більшість учителів фізичної культури активно займаються професійним саморозвитком, проте стикаються з такими бар'єрами, як нестача часу, доступу до якісних ресурсів і потреба в спеціалізованих навчаннях щодо НУШ. Це свідчить про необхідність створення доступної системи постійного підвищення кваліфікації, особливо в онлайн-форматі.

Змістовним є опитування серед учителів фізично культури щодо взаємодії з учнями та батьками в умовах реалізації НУШ. Ми дослідили форми, ефективність та складнощі у комунікації вчителів фізичної культури з учнями та батьками (таблиця 3.3.):

Таблиця 3.3

Взаємодія вчителя фізичної культури з учнями та батьками

№	Питання	% респондентів
1	Регулярно проводжу індивідуальні бесіди з учнями щодо здоров'я, активності, дисципліни	76
2	Залучаю учнів до обговорення навчального матеріалу, оцінювання, планування занять	52
3	Проводжу позакласні спортивні заходи за участі учнів	84
4	Спілкуюсь з батьками під час батьківських зборів або особисто щодо фізичного розвитку їхніх дітей	58
5	Використовую месенджери або електронні щоденники для зв'язку з батьками	47
6	Співпрацюю з батьками у підготовці	36

	спортивних свят, змагань тощо	
7	Відчуваю підтримку з боку батьків у питаннях фізичного виховання їхніх дітей	41
8	Маю труднощі у встановленні ефективної комунікації з окремими учнями	33
9	Вважаю, що комунікативні навички є критично важливими для ефективної роботи вчителя фізичної культури	100

Як видно з таблиці, 84% вчителів активно проводять позакласні заходи з учнями, що є свідченням високої взаємодії поза уроками.

76% практикують індивідуальні бесіди з учнями, що сприяє кращому розумінню потреб дитини.

Лише 52% залучають учнів до планування занять – що свідчить про потенціал розвитку партнерської моделі навчання.

Взаємодія з батьками менш активна: лише 58% спілкуються з ними регулярно, 47% – використовують цифрові засоби комунікації, і лише 36% залучають до спортивних заходів.

33% педагогів вказали на труднощі в комунікації з учнями, що вимагає додаткового розвитку соціально-комунікативних навичок.

При цьому 100% визнали важливість комунікативної компетентності у професійній діяльності.

Комунікація вчителя фізичної культури з учнями – на достатньо високому рівні, однак взаємодія з батьками залишається слабкою ланкою. Потребує активізації цифрова комунікація, залучення батьків до спортивного життя школи та розвиток партнерства в освітньому процесі.

Опитування підтверджує, що ефективна реалізація вимог НУШ у сфері фізичної культури стикається з комплексом об'єктивних і суб'єктивних бар'єрів. Вчителі потребують:

- кращого матеріального забезпечення,
- регулярного підвищення кваліфікації,

- методичної підтримки,
- покращення співпраці з батьками та адміністрацією.

3.3. Визначення основних викликів, з якими стикаються педагоги у впровадженні вимог НУШ

Впровадження Нової української школи (НУШ) супроводжується істотними змінами в усіх компонентах освітнього процесу, що вимагає від педагогів, зокрема вчителів фізичної культури, нових підходів, компетентностей та готовності до професійної трансформації. У ході дослідження було проаналізовано ключові труднощі, які виникають у вчителів при реалізації концепції НУШ.

Одним з найчастіших викликів, які відзначають вчителі фізичної культури, є *недостатнє забезпечення сучасним спортивним інвентарем та технічними засобами*. У багатьох школах відсутнє необхідне обладнання для впровадження інноваційних форм фізичного виховання, що обмежує можливості реалізації діяльнісного підходу.

Багато педагогів відзначають *нестачу чітких методичних рекомендацій* щодо адаптації навчальних програм до вимог НУШ. Зокрема, вчителі не завжди мають доступ до прикладів реалізації компетентнісного підходу саме у фізичній культурі, що ускладнює практичну реалізацію нововведень.

З огляду на інтеграцію цифрових технологій у навчальний процес, важливою проблемою є *різний рівень цифрової грамотності* серед педагогів. Частина вчителів потребує додаткового навчання для ефективного

використання онлайн-інструментів, електронних платформ та мультимедійних засобів.

Інтенсивність змін в освіті та нові вимоги до планування, звітності, розробки програм і індивідуального підходу до кожного учня спричиняють перевантаження вчителя. Це стає чинником *емоційного вигорання*, особливо у випадках, коли педагоги не отримують належної підтримки з боку адміністрації чи колег.

У багатьох випадках реалізація НУШ ускладнюється через *низьку мотивацію учнів до занять фізичною культурою*, що може бути пов'язано як з особистими інтересами учнів, так і з браком мотиваційних підходів з боку вчителя.

Ще одним викликом є *недостатній рівень взаємодії з батьками*, які не завжди розуміють мету освітніх змін та не підтримують фізичну активність дітей поза межами школи. Це послаблює комплексний підхід до формування здорових навичок.

Результати нашого дослідження у цьому напрямку ми узагальнили за допомогою наступної діаграми:

*Рис. 3.3. Аналіз результатів опитування
«Основні виклики впровадження НУШ»*

Найбільш критичними викликами є:

- матеріально-технічне забезпечення – 78%;
- потреба в додатковій методичній підтримці та підвищенні кваліфікації – 64–70%;
- брак часу та перевантаження – 60%

Понад половина опитаних (55%) вказують на низьку мотивацію учнів, а 46% – на пасивність батьків, що ускладнює реалізацію принципу партнерства.

Майже половина вчителів вказали на емоційне вигорання та нестачу підтримки адміністрації, що свідчить про потребу в психологічному супроводі та організаційній допомозі.

Загалом, реалізація вимог НУШ у сфері фізичної культури потребує комплексного підходу: належного матеріального забезпечення, доступної системи підвищення кваліфікації, психологічної підтримки педагогів, підвищення цифрової та методичної компетентності. Подолання цих викликів можливе лише за умови ефективної взаємодії між вчителем, адміністрацією школи, учнями, батьками та освітніми структурами.

3.4. Напрями удосконалення професійної діяльності вчителя фізичної культури в сучасній школі

В умовах реформування освіти та впровадження Нової української школи професійна діяльність вчителя фізичної культури потребує постійного вдосконалення. Це зумовлено не лише змінами у державних стандартах, а й зростанням суспільного запиту на формування здорової, фізично активної та соціально компетентної особистості. Удосконалення професійної діяльності вчителя передбачає системну роботу над методичною, технологічною, комунікативною та особистісною складовими педагогічної майстерності.

На основі отриманих даних ми виокремили ключові напрямки удосконалення професійної діяльності:

1. Підвищення фахової кваліфікації та самоосвіта

Одним із головних напрямів є безперервне професійне зростання вчителя. Зокрема:

- участь у курсах підвищення кваліфікації, тренінгах, семінарах;
- залучення до професійних спільнот і методичних об'єднань;
- вивчення сучасних науково-методичних джерел, досвіду колег;

- проходження онлайн-курсів на освітніх платформах (Prometheus, EdEra, Всеосвіта тощо).

Це дозволяє вчителю залишатися компетентним і конкурентоспроможним в умовах змін.

2. Упровадження інноваційних та здоров'язберезжувальних технологій

Сучасний урок фізичної культури має відповідати вимогам часу. Тому доцільно:

- застосовувати інтерактивні методи навчання (ігрові форми, командна робота, проєктна діяльність);
- інтегрувати елементи фітнесу, йоги, спортивного туризму, сучасних танців;
- використовувати цифрові технології (відеоуроки, фітнес-трекери, мобільні додатки);
- створювати систему самоконтролю та самооцінки учнів (щоденники здоров'я, карти активності);
- формувати в учнів усвідомлене ставлення до здоров'я та навички здорового способу життя.

3. Компетентнісний підхід у навчанні

В умовах НУШ вчитель має спрямовувати свою діяльність не лише на засвоєння рухових навичок, а й на:

- розвиток софт скілів (комунікація, критичне мислення, лідерство, співпраця);
- формування життєвих компетентностей – самостійність, відповідальність, здатність до вибору здорового стилю життя;
- створення ситуацій успіху для кожного учня, незалежно від його фізичної підготовки;
- індивідуалізацію навчання: урахування фізичних особливостей, мотивації, рівня розвитку учнів.

4. Налагодження ефективної комунікації та партнерства

Сучасний вчитель має бути відкритим до взаємодії з:

- учнями – через діалог, спільне планування, опитування, зворотний зв'язок;
- батьками – шляхом інформування, залучення до заходів, консультацій;
- колегами – у міжпредметній співпраці, спільному створенні навчальних проєктів;
- адміністрацією та громадою – у реалізації спільних ініціатив, спортивних подій, програм здоров'я.

5. Психолого-педагогічна стійкість та емоційна саморегуляція

Ще один важливий напрям – профілактика емоційного вигорання і розвиток емоційного інтелекту. Вчитель повинен:

- володіти навичками саморефлексії та стресостійкості;
- зберігати мотивацію до роботи;
- підтримувати баланс між професійною діяльністю та особистим життям.

Удосконалення професійної діяльності вчителя фізичної культури є необхідною умовою успішної реалізації ідей НУШ. Це багатогранний процес, що вимагає системного підходу, відкритості до змін, готовності до інновацій та бажання розвивати не лише учнів, а й себе як сучасного педагога.

3.5. Розробка методичних рекомендацій щодо підвищення ефективності професійної діяльності

Успішна реалізація завдань Нової української школи вимагає від учителя фізичної культури не лише фахової підготовки, а й гнучкості, готовності до змін, інноваційного мислення та вміння працювати в нових умовах. Враховуючи результати дослідження та виклики, з якими стикаються

педагоги, розроблено низку методичних рекомендацій, що сприятимуть удосконаленню професійної діяльності вчителя фізичної культури.

Організація навчального процесу на засадах компетентнісного підходу

- Формуйте освітнє середовище, в якому учні зможуть розвивати не лише фізичні якості, а й соціальні, емоційні та комунікативні навички.
- Залучайте учнів до самооцінювання та рефлексії: щоденники активності, цілі на урок тощо.
- Використовуйте індивідуальні та групові форми навчання з урахуванням рівня фізичної підготовленості учнів.

Використання сучасних педагогічних технологій

- Інтегруйте в освітній процес здоров'язберезувальні технології: дихальні вправи, руханки, ігри на координацію.
- Застосовуйте цифрові інструменти (мобільні додатки, відеоінструкції, інтерактивні завдання).
- Урізноманітнюйте уроки за допомогою інноваційних підходів: квест-уроки, флешмоби, рухові челенджі.

Підвищення професійної компетентності

- Регулярно проходите курси підвищення кваліфікації за актуальними напрямками: інклюзія, педагогіка партнерства, технології НУШ.
- Беріть участь у форумах, вебінарах, конференціях, щоб бути в курсі сучасних тенденцій фізичного виховання.
- Практикуйте самоосвіту: аналізуйте нові дослідження, вивчайте закордонний досвід, розвивайте критичне мислення.

4. Розвиток педагогічної рефлексії

- Аналізуйте власну діяльність після кожного етапу: що вдалося, які труднощі виникли, як можна покращити.
- Ведіть рефлексивні щоденники або блоги для фіксації педагогічного досвіду.

- Обмінюйтеся досвідом з колегами: відкриті уроки, взаємовідвідування, майстер-класи.

Налагодження ефективної взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу

- Створюйте довірливі стосунки з учнями через повагу, зацікавлення, підтримку.
- Вибудовуйте комунікацію з батьками: інформуйте, консультуйте, залучайте до спортивного життя школи.
- Взаємодійте з колегами інших предметів для створення міждисциплінарних проєктів (наприклад, «Фізична активність + Біологія»).

Профілактика емоційного вигорання

- Плануйте час на відновлення ресурсів: відпочинок, хобі, фізичну активність.
- Практикуйте емоційну саморегуляцію: техніки дихання, медитації, ведення журналу вдячності.
- Залучайтеся до психологічного супроводу чи коучингу у випадках перевантаження.

Методичні рекомендації спрямовані на створення умов для всебічного професійного розвитку вчителя фізичної культури. Їх реалізація сприятиме підвищенню ефективності педагогічної діяльності, кращому впровадженню стандартів НУШ та формуванню здорового освітнього середовища, орієнтованого на дитину.

Висновки до розділу 3

Проведене практичне дослідження дало змогу комплексно оцінити стан та перспективи професійної діяльності вчителя фізичної культури в умовах впровадження Нової української школи.

Результати опитування показали, що переважна більшість учителів володіють базовими професійними компетентностями, однак існує потреба в їхньому подальшому розвитку – особливо в частині реалізації компетентнісного підходу, використання здоров’язберезувальних технологій та цифрових інструментів.

Виявлено ряд ключових викликів, серед яких: недостатнє матеріально-технічне забезпечення, потреба в сучасних методичних розробках, перевантаження педагогів, нерівномірний рівень цифрової грамотності, слабка мотивація учнів та низький рівень взаємодії з батьками.

У відповідь на ці виклики були визначені основні напрями вдосконалення професійної діяльності вчителів фізичної культури, що включають:

- регулярне підвищення кваліфікації та самоосвіту;
- впровадження інноваційних форм і методів навчання;
- активне партнерство з учнями, батьками, колегами;
- розвиток емоційної стійкості та педагогічної рефлексії.

З урахуванням результатів аналізу, запропоновано низку методичних рекомендацій, які можуть бути впроваджені на рівні закладу освіти з метою підвищення ефективності роботи вчителя фізичної культури. Рекомендації охоплюють як організаційно-методичну, так і психологічну, технічну й партнерську складову професійної діяльності педагога.

Отже, для досягнення високого рівня професійної майстерності в умовах НУШ вчителю фізичної культури необхідно не лише досконало володіти змістом своєї діяльності, а й бути гнучким, відкритим до змін, готовим до безперервного саморозвитку й тісної співпраці з усіма учасниками освітнього процесу.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило комплексно проаналізувати особливості, труднощі та перспективи професійної діяльності вчителя фізичної культури в умовах реалізації концепції Нової української школи (НУШ). У ході теоретичного й практичного етапів роботи було розкрито ключові аспекти становлення та вдосконалення педагогічної діяльності в контексті сучасних освітніх змін.

Здійснений аналіз наукових джерел показав, що професійна діяльність учителя фізичної культури – це багатогранний процес, який охоплює педагогічну майстерність, фахову компетентність, здатність до інновацій, комунікаційні навички та психологічну стійкість. Зміст і структура цієї діяльності значно змінюються під впливом оновлених державних стандартів, які акцентують увагу на компетентнісному, особистісно орієнтованому та діяльнісному підходах до навчання.

Результати практичного дослідження засвідчили, що більшість учителів фізичної культури позитивно сприймають ідеї НУШ, однак відчують труднощі у впровадженні нових підходів. Серед основних викликів було виявлено:

- недостатнє матеріально-технічне забезпечення;
- обмежений доступ до якісних методичних матеріалів;
- нерівномірний рівень цифрової компетентності;
- брак мотивації в учнів;
- слабка взаємодія з батьками;
- перевантаження вчителя та емоційне вигорання.

Разом із тим, дослідження дозволило визначити ефективні напрями удосконалення професійної діяльності педагогів, зокрема: розвиток професійних компетентностей, інтеграцію здоров'язбережувальних та інноваційних технологій, підвищення фахової кваліфікації, активізацію

партнерської взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу, впровадження рефлексивних практик та психологічну підтримку вчителя.

Запропоновані методичні рекомендації спрямовані на підвищення ефективності освітнього процесу, формування здоров'язберезливого середовища та розвиток педагогічної майстерності вчителів фізичної культури.

Таким чином, успішна реалізація завдань Нової української школи в галузі фізичного виховання є можливою за умови комплексного підходу до вдосконалення професійної діяльності педагога, створення сприятливих умов для його самореалізації та постійного професійного зростання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безкопильний О. О. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі: теорія та методика : монографія. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2020. 552 с.
2. Грибан Г. Л. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої діяльності в загальноосвітній школі. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Випуск 3К (176) 2024. С. 190–194. DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.3K\(176\).41](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.3K(176).41) (дата звернення 24.04.2026 р.).
3. Денисовець Т.І., Квак О.О. Сучасні проблеми фізичного виховання та шляхи підвищення професійної підготовленості майбутніх вчителів фізичної культури. Теорія та практика навчання і виховання. № 1. 2024. С. 70-76.
4. Загальнонаціональна програма «Здорова Україна». URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/model-zdorovoyishkoli-skladova-programi-prezidenta-zdorova-ukrayina> (дата звернення 24.04.2026 р.).
5. Карасевич С. А. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у закладах загальної середньої освіти, *монографія*. Уманський держ. пед. унів-т імені Павла Тичини. Умань: ВПЦ «Візаві», 2018. 204 с.
6. Кучай О. В., Біда О. А., Кучай Т. П. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до групової взаємодії учнів. *Актуальні питання у сучасній науці*. № 2(20) 2024. С. 726–732. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-2\(20\)-726-732](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-2(20)-726-732) (дата звернення 24.04.2026 р.).
7. Павлюк Н.Є. Психологічна готовність особистості сучасного вчителя до творчої професійної діяльності в умовах Нової української школи. *Акмеологічна культура особистості як суб'єкта праці та спілкування*. № 2. 2021. С. 200-227.

8. Пальчук М.О., Трачук С.С. Характеристика готовності майбутніх учителів фізичної культури до реалізації компетентнісного підходу в умовах Нової української школи. *Фізична культура та здоров'я населення*. № 2. 2025. С. 80-86.
9. Семененко В.А., Теліус В.К. Фізичне виховання в Концепції НУШ: проблематика і перспективи. *Фізичне виховання та спорт*. № 1. 2024. С. 104-108.
10. Согоконь О., Донець О. Проблеми покращення професійної підготовки спеціалістів з фізичного виховання у вищих навчальних закладах України. *Педагогічні науки. Теорія і практика навчання та виховання*. 2024. № 1. С. 39-45.
11. Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичного виховання і спорту: колективна монографія: за гол. ред. О. В. Отравенко; авт. кол.: Л. В. Зубченко, О. В. Ливацький, С. Ю. Ливацька, Н. П. Мартинова, О. В. Отравенко, О. І. Соколенко, О. Д. Шинкарьова, С. І. Шинкарьов. Полтава: Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2023. 216 с.
12. Ткаченко С.С. Інклюзивна компетентність вчителя фізичної культури як вимога професійного стандарту. Вісник Національного ун-ту «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка. *Педагогічні аспекти професійної підготовки майбутнього фахівця з фізичного виховання та спорту*. Т. 172. № 16. 2022. С. 117-122.
13. Хіміч В.Д., Квасниця О.В. Психолого-педагогічні особливості підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*. № 2. 2024. С. 31-37.
14. Хома Т.В. Особливості підготовки майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності. *Педагогічна інноватика: сучасність та перспективи*. № 3. 2024. С. 88-91.

15. Чернякова Ж.Д., Лянной М.Л. Особливості професійної підготовки майбутніх вчителів та тренерів фізичної культури в умовах дистанційного навчання. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*. № 1. 2023. С. 78-83.

16. Щекотиліна Н. Ф. Основи підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Психолого-педагогічний супровід підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти: збірник наукових праць за матеріалами міжнародної науково-практичної конференції «Психолого-педагогічний супровід підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти», присвяченої 205-річчю Університету Ушинського, (6 червня 2022 р.) [редкол. : А. М. Богущ, Л.І. Березовська, Ю. А. Руденко]. Одеса: ФОП Бондаренко М. О., 2022. С. 101–105.

17. Marjeta Kovač, Stephen Sloan, & Gregor Starc. Competencies in physical education teaching: Slovenian teachers' views and future perspectives. *Accessed from: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1356336X08095668>*.